

GABI BASAÑEZ EUSKAL HERRIAN EUSKARAZ-EKO KIDEA

«Norbere herrian oso gauza normala dena eskatzen dugu»

Euskararen egoera «oso larria» dela uste du EHEk, eta Justizia Administrazioa du horren adibidetzat. Hala, «gu ez gara atzeritarrak. Euskara da bertoko hizkuntza eta euskaldunak bertokoak gara» aldarrikatzeko, gose greban dira hiru kide. Horien artean, Gabi Basañez.

Aitziber Laskibar | BILBO

EHEko beste bi kideekin batera, gose greban da Basañez joan den ostiraletik. Euskararen egoera «larria» zabaltzea, eta, horretarako, hainbat eragilerekin biltzea dute helburu.

■ Zerk eraman zaituzte gose greba egitera?

Euskararen egoeraren larritasuna, eta, zehazkiago, Justizia Administrazioan gaur egun euskaldunok dugun bazterketa egoerak.

■ Justizia Administrazioa aipatzen duzu. Han al dago egoerarik larriena?

Ez egoerarik larriena. Osasungintzan, adibidez, datorren irailera 1.700 lanpostu iragarri dituzte, eta ez dute inolako hizkuntz eskakizunik ezarri. Bestalde, 0 eta 3 urte bitarteko umeen hezkuntza proposamenak ere ez du bermatzen ume horien euskalduntzea. Nafarroan dagoen egoera ere aski grabea da. Baina Justizia arloan zazpi pertsona daude egoera larrian. Horregatik erabaki dugu protestaldia Justiziarri begira egitea.

■ Euskaraz epaituak izateko eskubidea aldarrikatzen duzue. Zenbaitek pentsa dezake eskubide hori itzulpengintzarekin bermatua dagoela. Zergatik baztertzen duzue zuek itzulpengintza?

Gu ez gara atzeritarrak. Euskara bertoko hizkuntza da, eta euskaldunak bertokoak gara; ez dugu inolako itzulpenik behar. Guk ederto dakigu gure hizkuntza, beraz, ez dakitenena da arazoa, ez gurea. Baina funtzionarioei ez zaienez euskararen eza-gutzarik eskatzen, errealitatean ez dago inolako aukerarik euskaraz egiteko. Orduan, itzultzaileak ipintzen dira hori estaltzeko. Gu ez gara bigarren mailako hiritarrak, eta ez dugu onartuko gure buruak bigarren mailako hiritar bihurtzea; beraz, ez dugu itzulpena onartuko. Norbere herrian oso gauza normala dena eskatzen dugu: gure hizkuntzan epaituak izatea.

■ Euskaldunak eskubide horren jakitun dira?

Gero eta gehiago. Kostatzen ari da, urte ugarian zapalkuntza

gogorra egon delako. Hori dela eta, euskaldunok oso barneratuta dugu erdaldunen aurrean erdaraz egin behar dugula. Badago datu soziolinguistiko bat esaten duena nahikoa dela 20 euskaldunen artean erdaldun bat egotea, euskaraz hitz egiten egotetik denak erdaraz hitz egiten hasteko. Baina badira urte batzuk EHEren eta beste zenbait eragileen ekimenei esker, kontzientzia zabaltzen joan dela. Gernikako kasua adierazgarria da: 1.069 lagun egin dira hango epaitegiarekiko intsumiso. Horrek adierazten du kontzientzia maila gora doala, eta hori pozgarria da.

■ Azken urteetan aurrerapausoak eman direla errepikatzen da; A ereduaren beherrakada eta B eta D ereduaren gorakada aipatzen da adibidetzat. Zein irakurketa egiten duzue hori ikusita?

Oro har, euskararen egoerari buruz egiten dugun irakurketa oso larria da. Egia da B eta D ereduak gora egin dutela, baina B ereduak ez du euskalduntzen.

ERABILPENA

«Nahikoa da 20 euskaldunen artean erdaldun bat egotea, denak erdaraz hitz egiten hasteko»

Beraz, D eredu hartu behar dugu euskalduntzea bermatzen duen eredu bakartzat. Eskolak euskara jakitea bermatu behar die haurrei, eta ez du hala egiten. Beraz, Administrazioak iruzur egiten du. Osasungintza ere arlo estrategikoa da, baina lanpostu berrietarako ez da hizkuntz eskakizunik behar, eta administrazio guztien egoera berdintsua da.

■ Eragile ugariarekin bilduko zarete egunotan. Zein planteamenturekin?

Alderdiei, Gernikako epaitegiaren inguruan zabalduko diren mozioen onarpenean eta funtzionario publikoak euskalduntzeko lanean laguntza eskatuko diegu. Udalbiltzari, herrietako epaitegien egoera aldatzen laguntzeko proposatuko diegu. Gazte mugimenduari, eguneko lanean ildo horren berri emateko. Sindikatuei Justizian, Osasungintzan eta irakaskuntzan egongo diren postuetarako euskararen alde lan egiteko deia. Eta euskalgintzako eragileei, babesa eskatuko diegu.

JON HERNANZ / ARGAZKI PRESS

Bilboko Justizia Jauregi aurrean elkarretaratu da EHE

Justizia Administrazioak euskaldunen eskubideak urratzen dituela salatzeko, dozena bat lagun elkarretaratu ziren atzo Bilboko Justizia Jauregiaren aurrean. «Justizia Administrazioa euskararen etsaia» txartelak soinean, aurpegia moztuz es-

talita eta ahoa Espainia eta Frantziako banderakin itxita egin zuten protesta. Ertzaintzak parte-hartzaile guztiak identifikatu zituen. Koldo Rodriguezek jakinarazi zuenez, bestalde, azukrea gehiegi jaitsi zaio, eta baliteke baraualdia utzi beharizatea.

EUSKARA

Konstituzio Auzitegiak atzera bota du deialdi baten aurkako helegitea

Erredakzioa | IRUÑEA

Administrazioan Euskaraz taldeak Iruñeko Udalak 1999ko ekainean egindako sei lanpostu deialdiren aurkako helegitea atzera bota berri du Espainiako Konstituzio Auzitegiak, talde honek jakinarazi duenez.

Auzitegi horren arabera, barruko langileentzat soilik diren deialdietan eta deialdi irekietan desberdin baloratzeak ez du berdintasuna urratzen, euskararen aldeko Iruñeko taldeak argudiatu zuen bezala.

«Madril aldean euskararen eta euskaldunen inguruko auziak zein erraz eta arduragabe erabakitzen dituzten nabarmen geratu da», talde honen ustetan.

Administrazio teknika-ria izateko sei lanpostuetarako deialdia 1999ko ekainaren 10ean onartu zuen Iruñeko Udalak. Lan guztiak B mailako lanpostuak ziren.

A eta B mailetan, euskaraz jakiteak badu baliorik

Iruñeko euskararen ordenantzen 16. artikulua dio funtzio publikoan sartzeko deialdietan euskaraz jakitea baloratuko dela A eta B mailetan, eta aukerakoa izango dela gainerakoe-tan.

Deialdi honetan ez zen, ordea, euskara baloratu, eta udalak argudiatu zuen orduan deialdi irekietan baloratu behar zela euskaraz jakitea, ez ordea barruko deialdietan.

Langile batek helegitea aurkeztu zuen, baina Administrazio Auzitegiak eta Nafarroako Auzitegiak, hurrenez hurren, Iruñeko Udalaren alde eman zuten epaia.

Auzia Konstituzio Epaitegira iritsita, emaitza bera izan da, orain jakinarazi denez: berdintasunari dagokionez, konstituzio urraketa ez dagoela erabaki da han.

Administrazioan Euskaraz taldearentzat, «ez-berdintasun arbitrarioa» gertatu da, ordea; «baita Espainiako Konstituzioaren 23.2 artikulua» urraketa ere.